HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ההדיוט תופר כדרכו: היכי דמי הדיוט אמרי דבי רבי ינאי כל שאינו יכול להוציא מלא מחט בבת אחת רבי יוסי בר חנינא אמר כל שאינו יכול לכוין אימרא בחפת חלוקו: והאומן מכליב: מאי מכליב רבי יוחנן אמר מפסיע רבה בר שמואל אמר שיני כלבתא: מסרגין את המטות: מאי מסרגין ומאי ממתחין כי אתא רב דימי אמר פליגי בה ר' חייא בר אבא ור' אסי ותרווייהו משמיה דחזקיה ור' יוחנן חד אמר מסרגין שתי וערב וממתחין שתי בלא ערב וחד אמר מסרגין שתי בלא ערב וממתחין שאם היה רפוי ממתחו איני והא תני רב תחליפא בר שאול ושוין שאין מפשילין חבלים לכתחלה בשלמא למאן דאמר מסרגין שתי וערב וממתחין שתי בלא ערב היינו דקתני רב תחליפא בר שאול א ושוין שאין מפשילין חבלים לכתחלה אלא למאן דאמר מסרגין שתי בלא ערב ממתחין שאם היה רפוי היה ממתחו השתא שתי וערב אמרת לא חבלים לכתחלה מיבעיא קשיא א"ל רב נחמן בר יצחק לרבי חייא בר אבין מי איכא למאן דאמר מסרגין שתי בלא ערב והתנן (א) רבי מאיר אומר המטה משיסרוג בה שלשה בתים אלא כי אתא רבין אמר במסרגין כולי עלמא לא פליגי דשתי וערב אלא כי פליגי בממתחין מר סבר ממתחין שתי בלא ערב ומר סבר שאם היה רפוי ממתחו מיתיבי מסרגין את המטה ואין צריך לומר שממתחין דברי ר' מאיר ר' יוסי אומר ממתחין אבל לא מסרגין וי"א אין ממתחין כל עיקר בשלמא למאן דאמר ממתחין שתי בלא ערב היינו דאתו יש אומרים לאיפלוגי אלא למאן דאמר שאם היה רפוי ממתחו ליש אומרים ממתחו נמי לא אין כיון דאפשר לממלייה במאני לא טרחינן: **מתני'** ° ב מעמידין תנור וכירים ג וריחים במועד ר' יהודה אומר אין מכבשין את הריחים בתחילה: **גמ'** מאי מכבשין רב יהודה אמר מנקר ריחיא רב יחיאל אמר בת עינא מיתיבי מעמידין תנור וכירים במועד ובלבד שלא יגמור מלאכתן דברי רבי אליעזר וחכמים אומרים אף יגמור רבי יהודה אומר משמו מעמידין את החדשה ומכבשין את הישנה ויש אומרים אין מכבשין כל עיקר בשלמא למאן דאמר מכבשין מנקר ריחיא היינו דמשכחת לה בישנה אלא למאן דאמר בת עינא ישנה בת עינא למה לה כגון דקא בעי לארווחי טפי פורתא רב הונא שמעיה לההוא גברא דקא מנקר ריחיא בחולא דמועדא אמר מאן האי ג איתחיל גופיה דקא מחיל חולא דמועדא סבר לה כיש אומרים דרש רב חמא ד נוקרין ריחים במועד משום (א) רבי מאיר אמר אפילו סום שרוכב עליו וחמור שרוכב עליו ה ג (ומותר) ליטול צפרנים בחולו של מועד

אבל

תופר כדרכו. בחולו של מועד: **היכי דמי הדיוט.** שאינו אומן שתופר כדרכו: **מלא מחט בבת אחת.** שאינו יכול ללקוט נימי התפירה של חלוק כדי לתפור כשהוא תופר תוחב תחיבות הרבה כמלא אורך המחט ואח"כ מושכה מן הבגד ונמלאו תפירות הרבה במשיכה אחת והיודע לעשות כן אומן הוא: **שאינו יכול לכוין אימרא בחפת חלוקו.** שאינו יודע לתחוב אותו בגד עד שעושין ממנו אימרא בחפת חלוקו אלא שבמקום אחד מקצרו ובמקום אחד מרחיבו: **האומן.** החייט מכליב: **מפסיע.** שאינו תופר ביושר אלא מפזר התפירה ולהכי קרי מכליב שדומין תחובי המחט לשיני הכלב רחוקות זו מזו כשיני הכלב: **כלבתא.** שאינו תופר כדרכו (ב) תוחב זה בסמוך זה אלא שתוחב המחט פעם אחת למעלה ופעם אחת למטה ולהכי קרי ליה כלבתא דהכי קיימי שיני הכלב שן אחד גבוה מחבירו: **מסרגין שתי וערב.** שאורגין מטה של חבלים בשתי וערב: **שתי בלא ערב.** שמותח השתי ואינו אורג בה הערב: **שאם היה רפוי.** זה שנארג ימים רבים והיו החבלים רפויין ותלוין למטה שאינן מתוחין ממתחן: **ושוין.** רבי מאיר ור' יוסי: **שאין מפשילין חבלים לכתחלה.** שאין גודלים חבלים לכתחלה: **המטה.** לעולם אינה מקבלת טומאה עד שיסרג בה ג' בתי נירין שהשתי כבר מתוח ואורג בה שלשה בתי נירין דערב. אלמא דמסרגין קרי שתי וערב: **היינו דאתו יש אומרים לאפלוגי.** דאפילו שתי בלא ערב לא מצי: **ממתח נמי לא.** בתמיה. אתו יש אומרים למיסר נמי מתוחי ואמאי הא לא קעביד מלאכה ואי לא עביד הכי לא מצי למיזגא עלה: **אין.** ודאי אתו יש אומרים למיסר נמי מתוחי משום דהואיל ואפשר למלייה למטה במאני עד לעיל והדר מצי למירמא עלייהו כרים וכסתות למיזגא עלייהו: **לא טרחינן.** דהוי טורח דלא צריך: **מתני' מעמידין תנור וכירים.** שעושין אותם לכתחלה כדאמרינן לקמן. תנור תוכו חלול מקום שפיתת (ג) שתי קדירות כירה מקום שפיתת קדירה אחת: **מכבשין.** א] בגמ' מפרש: **גמ' מנקר ריחיא.** כשהיא ישנה וחלקה ואין החטין יכולין לפרך מנקרין אותה חותכין אותה כדי שלא יהא שוה כדי שיפרכו החטין תחתיה: **בת עינא.** נקב שעושין באמצע הריחים שהתבואה נופלת לתוכה: **היינו דמשכחת לה בישנה.** לפי שהישנה צריכה לכך שכבר היא חלקה לפי שתדיר היא טוחנת: **אלא למאן דאמר.** דמכבשין היינו בת עינא ישנה בת עינא למה והלא כבר אית לה בת עינא שכבר היא ישנה מלטחון ואי לא הוי לה בת עינא לא מצי למיטחן: **כגון דבעי לארווחי.** האי בת עינא טפי וכי האי גוונא משכחת לה בישנה: **מנקר ריחיא.** בישנה: **איתחיל גופיה.** יתחלל גופו: **מותר ליטול.** להן צפרנים כדרך העושין עכשיו לסוסים שלנו דאי לא עביד ליה הכי הוה ליה צערא ולא מצי אזיל:

אבל

ההדיוט תופר כדרכו. נראה דוקא לצורך המועד אבל בחנם למה יתירו אפילו על ידי שינוי מיהו לא איירי בדבר האבד דהיכא דאיכא דבר האבד קיימא לן כר' יוסי דאין מצריך שינוי בדבר האבד והיכא דבגדיו או מנעליו מקורעין ואם יניח אותן עד לאחר מועד יתקלקלו ראיתי רבותי שאין מקילין כלל להתיר אפילו על ידי נכרי כדאמרינן לקמן (דף יב.) כל שאינו עושה אינו אומר לנכרי ועושה ושמא לא היו חושבים אותו דבר האבד או שמא אין כל דבר האבד מותר בלא שינוי דפ' מקום שנהגו (פסחים דף נה:) משמע דוקא עולי רגלים מתקנין מנעלים במועד ד): **במסרגין כולי עלמא לא פליגי דשתי וערב.** תימה היאך מותר לעשות מלאכה כי האי בלא שינוי: **ממתוחי נמי לא.** בלאו הכי נמי נראה דמצי לאקשויי היכי קאמר ר' יוסי שאם היה רפוי ממתחו אבל לא מסרגין שתי וערב הא אפילו בשתי בלא ערב אסור: **כיון דאפשר למלויי במאני.** משמע דאין מותר אלא לצורך המועד: ה"ג **רבי יהודה אומר אין מכבשין את הריחים בתחילה.** ובחדשה קאמר דהא בגמרא מתיר ישנה ואין נראה לומר דבגמ' דמתיר ישנה משום ר' אליעזר קאמר והא משמיה דידיה כי למה נדחוק לעשות מחלוקת חנם ועוד דלכתחילה משמע חדשה ואם תאמר כבוש מאן דכר שמיה י"ל תנא קמא אמר מעמידין ובחדשה קאמר ומשמע אפילו כבוש ור' יהודה אוסר בכבוש ואית דגריס ר' יהודה אומר מכבשין את הריחים ולא גרס לכתחילה והיא היא אבל עתה קשיא יותר כבוש מאן דכר שמיה תנא קמא נמי שרי יש לומר דת"ק שרי העמדה בעלמא שאין זה בנין גמור (ד) וה"ה דאסר כבוש בין בחדשה בין בישנה ור' יהודה שרי כבוש בישנה וגירסא ראשונה נראה לרבי ומעמידין נראה דוקא העמדה דתנור אין זה בנין בתחילה אלא הוא עשוי כבר אבל אינו מחובר בקרקע וצריך לחברו ולטפלו בארץ כדמפרש בפרק כל הכלים (שבת דף קכה.) אי נמי כי ההוא דפ' המביא כדי יין (ביצה לד.) גבי תנור דבי"ט אין סכין אותו ואין טשין אותו במטלית וכו' הכא במועד שרי ולקמן בשמעתין נמי קאמר ושוין שאין גודלים תנור בתחילה ובירושלמי תני ר' חלפתא ובלבד שלא יגלחנו בתחילה ופירש בתוספ' דלא ידע מאי גילוח ול"נ דגרסינן שלא יגדלנו: **סום שרוכב עליו.** פי' בתוספת לצורך המועד משמע שאסור לרכוב בחנם:

למיסקל

מסורת הש"ס

א) כלים פט"ז מ"א, ב) [עירובין קד.], ג) [צ"ל מותר], ד) [וע"ש בפסחים תוס' ד"ה עולי רגלים],

הגהות הב"ח

(א) גמ' נוקרין ריחים במועד משום רבינו אמרו (אפילו) תז"מ ונ"ב בס"א ל"ג ליה. עוד נ"ב ונראה דרבינו הוא רב ועי' במ"ש פ' לולב הגזול דף לג ע"א אפרש"י רבינו רבי שם הארכתי על זה: (ב) רש"י ד"ה כלבתא כו' כדרכו לתחוב זה: (ג) ד"ה מעמידין כו' מקום שפיתת קדירה אחת כירה מקום שפיתת שתי קדירות. נ"ב כ"ה בריש פ' כירה: (ד) תוס' ד"ה ה"ג ר"י כו' שאין זה בנין גמור אבל בנין בתחילה אסור וה"ה דאסור כבוש:

גליון הש"ס

מתני' מעמידין תנור וכירים וריחים כל"ל:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י [סוף] ד"ה (מכבשין בגמ' מפרש) [מעמידין]. נ"ב עי' נדה כו ע"ב בתוס' ד"ה בפלוגתא וכו' ועיין ודו"ק:

רבינו חננאל

דכולהו אע"פ שמצירות עכשיו שמחות לאחר זמן. אמר רב יהודה אמר רב בנות ישראל שהגיעו לפירקן ולא הגיעו, עניות טופלות אותן בסיד, עשירות בסולת, בנות מלכים בשמן המור והוא סטכת. איכא דאמרי שמן זית שלא הביא שליש. תניא אפיקינון שמן זית שלא הביא שליש סכין אותו שמשיר את השיער ומעדן את הבשר. ההדיוט תופר כדרכו. בתלמוד ארץ ישראל מפורש לפיכך כתבנו והנחנו זה. דבי ר' ינאי אמרי, כדרכו ממלא את המחט מכלב אחת אחת. ר' יוחנן א' כדרכו אפי' אחת אחת, מכליב מפסע, כלומר הדילוג. מתני' מסייע לר' יוחנן, הרצענים מכלבין במועד, אין תימר חדא חדא היינו אורחייהו כך היא אומנותן, אלא מפסע. ר' יוסי בר' חנינא אומר המזויג את האמריות

עין משפט נר מצוה

פח א טוש"ע א"ח סי' תקמא סעיף ב:
פט ב מיי' פ"ח מהלכות י"ט הלכה יג טוש"ע שם סי' תקמ סעיף ז:
צ ג ד מיי' שם טור ש"ע שם סעיף ח:
צא ה מיי' שם הלכה טו טוש"ע שם סי' תקלו סעיף א:

רבינו חננאל (המשך)

א) זהו אומן וכל מי שאינו מזויג אינו אומן. אמר ר' סימון הדיוט תופר כיסים כיסים. מסרגין את המיטות, ר' יוסי אומר ממתחין. ר' חייא בר אבא ור' אמי פליגי, תרווייהו משום דחזקיה ור' יוחנן אמרו, חד אמר מסרגין כגון אריגה ערב ושתי, ממתחין שתי בלא ערב. וחד אמר מסרגין שתי בלא ערב, ממתחין שאם היה רפוי ממתחו. מתני' ר' חלפתא בן שאול, ושוין, פי' תנא קמא ור' יוסי, שאין מפשילין חבלים לכתחלה. ומתמה רב נחמן בר יצחק מי איכא מאן דאמר מסרגין שתי בלא ערב, והתנן ר' מאיר אומר המטה משיסרוג בה שלשה בתים, מי אפשר לעשות בית בלא שתי וערב, אלא כולי עלמא מסרגין שתי וערב כי פליגי בממתחין. ולא איפשיט לן בהדיא האי מיתוח מה הוא, אי שתי בלא ערב אי אם היה רפוי ממתחו. אפשר למימליא במני, אפשר למלאות רפיון חבלי המטה בכסתות הרבה. [מתני'] מעמידין תנור וכירים במועד, ר' יהודה אומר אין מכבשין את הריחים במועד כתחלה. מאי מכבשין, רב יהודה אמר מנקר ריחיא, פי' כיון שיעמדו הריחים מלטחון מנקרים בהן נקרים קטנים כמין חידודים כדי לטחון במהרה. רב יחיאל אמר בית עינא. ומקשינן עליה דרב יחיאל, ומפרק כגון דנקרה ובעי לארווחי ביה טפי. רב הונא שמע לההוא גברא דהוה מנקר ריחיא בחולו של מועד, אמר, מאן האי דמחיל יום טוב ליתחיל גופיה. ורב הונא סבר לה כיש אומרים דאמ' אין מכבשין כל עיקר. דרש רב חמא נוקרין ריחים בחולו של מועד, משום רבינו אמרו אפי' סוס שרוכב עליו וחמור שרוכב עליו מותר ליטול צפרניו.

א) לפנינו בירושלמי איתא כל שהוא מזווג את האמריות זהו הדיוט ופשוט דט"ס וצ"ל כגי' רבינו ז"ל.